

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

1. märts 2018*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2006/123/EÜ – Teenused siseturul – Liikmesriigi õigusnormid, mis annavad veterinaararstidele veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise ainuõiguse – Asutamisvabadus – Nõue, et veterinaarravimite jaemüügiga tegeleva ettevõtja kapital kuuluks üksnes veterinaararstidele – Rahvatervise kaitse – Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-297/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia) 1. märtsi 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. mail 2016, menetluses

Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO)

versus

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor,

menetluses osales:

Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), M. Safjan, D. Šváby ja M. Vilaras,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikku menetlust ja 28. juuni 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO), esindaja: advokaat R.-I. Ciocaniu,
- Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România, esindajad: L. Gabor ja advokaat C. V. Toma,
- Rumeenia valitsus, esindajad: R.-H. Radu, A. Wellman ja L. Lițu,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

– Euroopa Komisjon, esindajad: L. Nicolae, H. Tserepa-Lacombe ja L. Malferrari,
olles 21. septembri 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT 2006, L 376, lk 36) artiklit 15 ning ELTL artikli 63 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud seoses menetlusega, mille pooled on Colegiul Medicilor Veterinari din România (CMVRO) (Rumeenia veterinaararstide ühing) ja Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (Rumeenia riiklik veterinaarervishoiu- ja toiduohutusamet, edaspidi „veterinaarervishoiu- ja toiduohutusamet“), kelle nõudeid toetas Asociația Națională a Distribuitorilor de Produse de Uz Veterinar din România (Rumeenia veterinaartoodete turustajate liit, edaspidi „veterinaartoodete turustajate liit“), ning milles käsitletakse nõuet tühistada veterinaarervishoiu- ja toiduohutusameti määrus, mille tagajärjel CMVRO sõnul kaotati kohustus, et veterinaarravimite jaemüügiga tegelevad üksused peavad kuuluma eranditult veterinaararstidele.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2006/123

- 3 Direktiivi 2006/123 põhjendus 22 on sõnastatud järgmiselt:

„Tervishoiu väljajätmine käesoleva direktiivi reguleerimisalast peaks hõlmama tervishoiu- ja farmaatsiateenuseid, mida tervishoiutöötajad osutavad patsientidele, et hinnata, säilitada või taastada nende tervislikku seisundit, kui asjaomased tegevused on liikmesriigis, kus neid osutatakse, reserveeritud reguleeritud tervishoiuala esindajatele.“

- 4 Selle direktiivi artikli 2 „Reguleerimisala“ lõikes 2 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmiste tegevusalade suhtes:

[...]

- f) tervishoiuteenused, olenemata sellest, kas neid osutatakse tervishoiuasutuste kaudu või mitte, samuti olenemata sellest, kuidas neid riigi tasandil korraldatakse ja rahastatakse ning kas tegemist on avaliku või eratervishoiuasutusega;

[...]“

5 Nimetatud direktiivi artiklis 3 „Suhe ühenduse õiguse muude sätetega“ on ette nähtud:

„1. Kui käesoleva direktiivi sätted lähevad vastuollu ühenduse mõne muu õigusaktiga, mis reguleerib teatavates sektorites või teatavatel kutsealadel teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, on muude ühenduse õigusaktide sätted ülimuslikud ning neid kohaldatakse asjaomaste sektorite ja kutsealade puhul.

[...]

3. Liikmesriigid kohaldavad käesoleva direktiivi sätteid kooskõlas asutamisõigust ja teenuste vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätetega.“

6 Direktiivi 2006/123 III peatüki pealkiri on „Teenuseosutajate asutamisevabadus“. Nimetatud direktiivi artiklid 14 ja 15 kuuluvad selle peatüki 2. jakku „Keelatud või hindamisele kuuluvad nõuded“.

7 Direktiivi artikkel 15 „Hindamisele kuuluvad nõuded“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid kontrollivad, kas nende õigussüsteemis on kehtestatud lõikes 2 loetletud nõuded, ja tagavad, et kõik taolised nõuded on kooskõlas lõikes 3 sätestatud tingimustega. Liikmesriigid kohandavad oma õigus- ja haldusnorme selliselt, et need oleksid vastavuses nimetatud tingimustega.

2. Liikmesriigid kontrollivad, kas nende õigussüsteemi kohaselt seatakse teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise eeltingimuseks mõni järgmistest nõuetest:

[...]

c) äriühingus osaluse omamisega seotud nõuded;

d) nõuded, millega juurdepääs teenuste osutamise valdkonnale on teatavatele teenuseosutajatele reserveeritud selle teenuse olemuse tõttu, välja arvatud nõuded, mis käsitlevad [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiviga 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT 2005, L 255, lk 22)] hõlmatud küsimusi või mis on sätestatud muudes ühenduse õigusaktides;

[...]

3. Liikmesriigid kontrollivad, kas lõikes 2 osutatud nõuded vastavad järgmistele tingimustele:

a) mittediskrimineerimine: nõuded ei või olla otseselt ega kaudselt diskrimineerivad kodakondsuse alusel ega äriühingute puhul registrijärgse asukoha alusel;

b) vajadus: nõuded peavad olema põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusega;

c) proportsionaalsus: nõuded peavad olema sobivad taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks; nõuded ei või minna nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale; samuti ei tohi olla võimalik asendada neid nõudeid muude, vähem piiravate meetmetega, millega saavutataks sama tulemus.

[...]“

Direktiiv 2001/82/EÜ

- 8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiivi 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT 2001, L 311, lk 1; ELT eriväljaanne 13/27, lk 3), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 596/2009 (ELT 2009, L 188, lk 14) (edaspidi „direktiiv 2001/82“), artikli 66 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et veterinaarravimite jaemüügiga tegeleksid üksnes need isikud, kellel on asjaomase liikmesriigi õiguse alusel luba selliste toimingutega tegeleda.“

- 9 Nimetatud direktiivi artiklis 67 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks rangemate veterinaarravimite valmistamist ja väljastamist käsitlevate ühenduse või riigisiseste eeskirjade kohaldamist ning selleks, et kaitsta inimeste ja loomade tervist, nõutakse veterinaarretsepti järgmiste veterinaarravimite väljastamisel:

[...]“

- 10 Nimetatud direktiivi artikli 68 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et anaboolsete, antibakteriaalsete, parasitidevastaste, põletikuvastaste, hormonaalsete või psühhotroopsete omadustega veterinaarravimeid või veterinaarravimitena kasutatavaid aineid valdavad või kontrollivad ainult isikud, kes on selleks oma riigi kehtivate seaduste alusel volitatud.“

- 11 Sama direktiivi artikli 69 esimene lõik näeb ette:

„Liikmesriigid tagavad, et toiduloomade omanikud või pidajad saavad tõendada veterinaarravimite ostmist, valdamist ja manustamist sellistele loomadele viie aasta jooksul pärast manustamist, sealhulgas ka siis, kui loom selle viie aasta jooksul tapetakse.“

Direktiiv 2005/36

- 12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivi 2005/36, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta direktiiviga 2013/55/EL (ELT 2013, L 354, lk 132) (edaspidi „direktiiv 2005/36“), artikli 38 lõikes 3 on sätestatud:

„Veterinaararstide koolitus annab kindluse, et kõnealune kutsetöötaja on omandanud järgmised teadmised ja oskused:

- a) piisavad teadmised veterinaararstitöö aluseks olevate teadusalade kohta ja sellega seonduvate liidu õigusaktide kohta;

[...]“

Rumeenia õigus

Seadus nr 160/1998

- 13 Seadus nr 160/1998 veterinaararsti kutseala korralduse ja veterinaararsti kutsetegevusega tegelemise kohta (legea nr. 160/1998 pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 289, 6.8.1998, uuesti avaldatud *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 433, 23.5.2005; edaspidi „seadus nr 160/1998“) artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Veterinaararsti kutsealal võib Rumeenias tegutseda kes tahes isik, kes on Rumeenia kodanik ja kellel on veterinaararsti diplom või seaduse alusel sellega võrdne diplom või kes on mõne Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik, [...] kellel on mõne nimetatud riigi õppeasutuse välja antud veterinaararsti diplom, tunnistus või muu tõend, mis tunnistab kõnealuse, seaduses ette nähtud kvalifikatsiooni olemasolu.“

- 14 Selle seaduse artiklis 4 on sätestatud:

„Veterinaararsti kutsealal tegutsejatel on ainuõigus järgmistes pädevusvaldkondades:

[...]

- i) veterinaarias kasutatavate mahetoodete, parasiitidevastaste erikasutusega toodete ja veterinaarravimite jaemüük ja kasutamine.

[...]“

- 15 Selle seaduse artiklis 16 on sätestatud:

„1) [CMVRO] liikmeks võib saada iga Rumeenia või Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikust veterinaararst [...], kes:

- a. tegutseb Rumeenias seaduslikult veterinaararsti kutsealal vastavalt artiklis 2 sätestatud tingimustele;
- b. ei ole ebasobiv kehtivate õigusnormide tähenduses;
- c. tervises seisund on piisav veterinaararsti kutsealal tegutsemiseks.

2) [CMVRO] liikmelisus on kohustuslik veterinaararsti kutsealal tegutsemiseks.“

- 16 Sama seaduse artikkel 39 on sõnastatud järgmiselt:

„[CMVRO] [...] poolt koostöös [veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusametiga] koostatud põhimääruses on kehtestatud sõltumatute veterinaararstide ülesanded ja pädevus ning teatud avalike ülesannete täitmine.“

Veterinaararstide põhimäärus

- 17 Veterinaararstide põhimääruse, mille võttis vastu veterinaararstide ühing otsusega nr 3/2013 (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 676, 16.9.2014, edaspidi „veterinaararstide põhimäärus“), artiklis 1 on sätestatud:

„Käesolevas põhimääruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- m) juriidilise isiku staatuses või ilma selleta veterinaarpraksiste ühtne register – ametlik ja avalik dokument, mida haldab [CMVRO] büroo ning millesse kantakse:

[...]

- veterinaarapteegid ja veterinaarravimite müügipunktid, kui nende kapital kuulub ainult veterinaararstidele või on muul viisil kogutud pärast hilisemaid seadusmuudatusi;

[...]“

- 18 Veterinaararstide põhimääruse artikli 37 lõige 1 näeb ette:

„Veterinaarravimite jaemüügil peavad registreeritud veterinaararstid tegutsema ainult juriidilise isiku vormis [...] ning korraldama oma tegevuse järgmiste tegevusluba omavate ettevõtete kaudu:

- a) veterinaarravimite müügipunktid;

- b) veterinaarapteegid.

[...]“

- 19 Selle põhimääruse artikli 38 lõigetes 3 ja 4 on ette sätestatud:

„3. Veterinaarravimeid ning veterinaarias kasutatavaid parasiitdevastaseid tooteid ja mahetooteid kasutab ja manustab üksnes veterinaarabi või veterinaaralast nõustamist pakkuva ettevõtte omanikust või töötajast veterinaararst [...]

4. Erandina lõikest 3 võivad loomaomanikud manustada veterinaarravimeid, mille on välja kirjutanud ja soovitanud veterinaararst, kelle on kehtiv luba kutsealal tegutsemiseks, välja arvatud süstitavad ravimivormid.“

Veterinaarintervishoiu eeskiri

- 20 Veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusamet võttis määrusega nr 83/2014 vastu veterinaarintervishoiu eeskirja, mis reguleerib veterinaarapteekide korralduse ja tegevuse tingimusi ning veterinaarravimite müügi sektori ettevõteteid ja tegevusi puudutavate veterinaarintervishoiu alaste registreeringute menetlust/veterinaarintervishoiu alaste lubade andmist (ordinul nr. 83/2014 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, precum și procedura de înregistrare sanitară veterinară/autorizare sanitară veterinară a unităților și activităților din domeniul farmaceutic veterinar, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 541, 22.7.2014, hiljem muudetud ja täiendatud, edaspidi „veterinaarintervishoiu eeskiri“).

21 Veterinaarervishoiu eeskirja artiklis 1 on sätestatud:

„Käesolev veterinaarervishoiu eeskiri reguleerib veterinaarapteekide korralduse ja toimimise tingimusi ning veterinaaravimite müügi sektori ettevõtteid ja tegevusi puudutavate veterinaarervishoiu alaste registreeringute menetlust ning veterinaarervishoiu alaste lubade andmist.“

22 Eeskirja artikkel 3 näeb ette:

„Käesolevas veterinaarervishoiu eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) veterinaarapteek – veterinaaravimite ettevõtte, mis valdab ja müüb jaemüügi korras [...] veterinaaravimeid ja muid veterinaartooteid [...]

[...]

b) veterinaaravimite müügipunkt – veterinaaravimite ettevõtte, mille tegevus seisneb jaekaubanduses, mis piirdub retseptivabade veterinaaravimitega, muude veterinaartoodetega [...]

[...]“

23 Selle eeskirja artikli 11 on sätestatud:

„Veterinaarapteegi spetsialistidest personali hulka kuuluvad:

a) veterinaarmeditsiini valdkonnas erialase kõrgharidusega personal;

b) veterinaarmeditsiini, inimervishoiu, farmaatsia, keemia või bioloogia valdkonnas keskeriharidusega personal;

c) haldustöötajad.“

24 Nimetatud eeskirja artikli 12 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud:

„2. Veterinaarapteegi haldamine eeldab, et kohal on veterinaararst, kellel on [CMVRO] väljastatud luba sellel kutsealal tegutsemiseks.

3. Veterinaarapteegi veterinaaravimite turuleviimine toimub ainult jaemüügi korras artikli 11 punktides a ja b nimetatud personali poolt.“

25 Veterinaarervishoiu eeskirja artiklis 23 on sätestatud, et veterinaaravimite müügipunktidele kehtivad analoogsed eeskirjad, kui on kehtestatud nimetatud eeskirja artiklis 11 ja artikli 12 lõikes 2.

Määrus nr 31/2015

26 26. märtsi 2015. aasta määrusega nr 31/2015, millega muudetakse ja täiendatakse veterinaarervishoiu- ja toiduohutusameti määrust nr 83/2014 (*Monitorul Oficial al României* nr 235, 7.4.2015, edaspidi „määrus nr 31/2015“), tunnistas veterinaarervishoiu- ja toiduohutusamet kehtetuks nimetatud eeskirja artikli 43 punkti j ja artikli 51 punkti g.

- 27 Need artiklid nägid sisuliselt ette, et selleks, et saada vastavalt veterinaarapteegi või veterinaarravimite müügipunkti pidamiseks veterinaarintervishoiuluba, peab ettevõtte seadusjärgne esindaja esitama pädevale riiklikule veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusametile taotluse, mis sisaldab koopiat tunnistusest ühtses veterinaarpraksiste registris registreerimise kohta juriidilise isiku staatuses või ilma selleta.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 28 CMVRO esitas kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, nõudes määruse nr 31/2015 tühistamist.
- 29 Oma kaebuse põhjenduseks väidab nimetatud ühing eelkõige, et kõnealune määrus rikub seaduse nr 160/1998 artikli 4 punkti i, milles on sätestatud, et veterinaararstidel on veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ning veterinaarravimite jaemüügi ainuõigus. Nimelt tähendab selline ainuõigus, et veterinaararstidel on otsustusõigus, kuigi see õigus saab olla tõhus üksnes siis, kui veterinaarapteegi või veterinaarravimite müügipunkti osad või aktsiad kuuluvad täielikult või vähemalt suuremas osas tegelikult registrisse kantud veterinaararstidele. Just sellel põhjusel näeb veterinaararstide põhimäärus ette, et üksnes apteegid või ravimite müügipunktid, mille aktsionärid on eranditult veterinaararstid, võivad olla kantud ühtsesse veterinaarpraksiste registrisse. Aga kuna veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusameti määrusega nr 31/2015 kaotati kohustus esitada registreerimistõend, siis ei ole enam tagatud viidatud osa- või aktsiakapitali osalust puudutav nõue.
- 30 Veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusamet väidab omakorda, et ühtsesse veterinaarpraksiste registrisse registreerimise tõendi esitamise kohustuse kaotamine oli vajalik, kuna need sätted ei olnud kooskõlas direktiiviga 2006/123 ja kuna Consiliul Concurenței (Rumeenia konkurentsiamet) seisukoha järgi võis see piirata konkurentsi veterinaartoodete jaemüügi turul.
- 31 Veterinaartoodete turustajate liit, kes astus menetlusse veterinaarintervishoiu- ja toiduohutusameti toetuseks, vaidleb vastu CMVRO poolt seaduse nr 160/1998 artikli 4 punktile i antud tõlgendusele, mille kohaselt veterinaararstide kutseala ainupädevus teatud toodetega seoses ei riku tarbijate õigust omandada ja vallata veterinaarravimeid, kusjuures see õigus on antud direktiivi 2001/82 artiklitega 67 ja 69 loomaomanikele ja -valdajatele.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Komisjon oli saatnud Rumeeniale nõude informatsiooni esitamiseks liidu õiguse võimalike rikkumiste kohta, mis on tingitud tema riigisisestest õigusnormidest, mida kohaldatakse veterinaarapteekidele, ja eelkõige osa- või aktsiakapitali omandust puudutavatest nõuetest. Lisaks leiab nimetatud kohus, et kuigi Euroopa Kohus on juba võtnud seisukoha veterinaararsti kutsealaga sarnaste kutsealade või tegevusvaldkondade kohta või tegevuse kohta, mis seisneb veterinaarravimite turustamises ja kasutamises, on veterinaararstide olukorras teatud eripära, mis võiks põhjendada erinevat lahendust.
- 33 Neil asjaoludel otsustas Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas liidu õigusnormidega on vastuolus niisugused liikmesriigi normid, mis näevad veterinaararstidele ette veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise ainuõiguse?
2. Kui niisugune ainuõigus on liidu õigusega kooskõlas, siis kas liidu õigusega on vastuolus see, et niisugune ainuõigus puudutab ka ettevõtet, mille kaudu selliseid tooteid müüakse, see tähendab see, et selle ettevõtte ainuosalus või enamusosalus peab kuuluma ühele või mitmele veterinaararstile?“

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 34 Veterinaartoodete turustajate liit väidab, et käesolev eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu, kuna esitatud küsimuste sõnastuses ei mainita, millise liidu õiguse normi või normide tõlgendust palutakse.
- 35 Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 esitatud nõuete hulgas, millele eelotsusetaotlus peab vastama, on selle artikli punktis c mainitud, et eelotsusetaotluses peab esitama selgituse, millistel põhjustel siseriiklik kohus tõstatas liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide vahel näeb.
- 36 Siinses asjas märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ehkki Euroopa Kohtu praktika on selles küsimuses juba väljakujunenud seoses tegevusvaldkondadega, mis on veterinaarravimite turustamise ja kasutamise tegevusega teatud ulatuses sarnased, on tema käsitletavas kohtuasjas teatud eripära, mis ei võimalda kohaldada praegust Euroopa Kohtu praktikat, milles täpsustatakse, millised on asutamisvabaduse tagajärjed sellistele tegevusvaldkondadele. Seetõttu peab kõnealune kohus põhikohtuasjaga seoses vajalikuks pöörduda Euroopa Kohtusse, kuna tema menetluses esitatud ühe tühistamisväitega saab nõustuda üksnes siis, kui asutamisvabaduse põhimõttega ei ole vastuolus veterinaararstidele antud ainuõigus tegeleda veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamisega.
- 37 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus on esitanud piisavad põhjused, miks ta kahtleb liidu teatud õigusnormide tõlgenduses, ning seose, mida ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide vahel näeb, tuleb käesolev eelotsusetaotlus tunnistada vastuvõetavaks.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

- 38 Alustuseks tuleb märkida, et põhikohtuasjas peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kohaldama liikmesriigi õigusnorme, mille ese on veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise alaline tegevus, mis võib põhimõtteliselt kuuluda direktiivi 2006/123 III peatükki asutamisvabaduse kohta.
- 39 Vastab tõele, et direktiivi 2006/123 artikli 2 lõike 2 punktist f nähtub, et „tervishoiuteenused“ on otsesõnu välistatud selle direktiivi kohaldamisalast. Nimetatud direktiivi põhjenduse 22 kohaselt peaks see väljajätmine siiski hõlmama teenuseid, mida „tervishoiutöötajad osutavad patsientidele, et hinnata, säilitada või taastada nende tervislikku seisundit“, mis tähendab, et neid osutatakse inimestele.
- 40 Kuigi veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise tegevus kuulub tõesti tervishoiu valdkonda, ei kujuta need siiski inimestele osutatud tervishoiuteenuseid.
- 41 Selles olukorras ei kuulu need tegevused nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 2 punktis f esitatud erandi alla.
- 42 Pealegi, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus viitas eelotsusetaotluses laialdaselt direktiivile 2001/82, milles on esitatud mitu veterinaarravimite turustamise põhimõtet, on vaja hinnata, kas need põhimõtted takistavad direktiivi 2006/123 kohaldamist sellisele olukorrale nagu põhikohtuasjas.

- 43 Sellega seoses tuleb rõhutada, et direktiivi 2006/123 artikli 3 lõikes 1 on märgitud, et kui selle direktiivi sätteid lähevad vastuollu liidu mõne muu õigusaktiga, mis reguleerib teatavates sektorites või teataval kutsealadel teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise konkreetseid aspekte, on muude liidu õigusaktide sätted ülimuslikud ning neid kohaldatakse asjaomaste sektorite ja kutsealade puhul.
- 44 Ehkki direktiivis 2001/82 on käsitletud veterinaarravimite turustamise teatud aspekte, et kaitsta rahvatervist, ei saa siiski järeldada, et sellega reguleeritakse tingimusi, mille alusel liikmesriigid peavad lubama isikutel, kellel puudub veterinaararsti kvalifikatsioon, tegutseda erinevate põhikohtuasjas käsitletud veterinaarainete jaemüügi valdkonnas, neid aineid kasutada ja seega neid manustada.
- 45 Vastab tõele, et direktiivi 2001/82 artikli 66 lõikes 1 ja artikli 68 lõikes 1 on esitatud teatud eeskirjad nende tegevuste kohta. Siiski on selle direktiivi artikli 66 lõikes 1 sätestatud, et liikmesriigid peavad tagama, et veterinaarravimite jaemüügiga tegeleksid üksnes need isikud, kellel on asjaomase liikmesriigi õiguse alusel luba selliste toimingutega tegeleda, andes neile liikmesriikidele vabaduse kehtestada seda reguleerivad tingimused. Seetõttu antakse kõnealuse artikliga liikmesriikidele ülesanne määratleda nimetatud tegevusega tegelemise tingimused.
- 46 Mis puudutab direktiivi 2001/82 artikli 68 lõiget 1, siis on seal sätestatud, et liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et parasiitidevastaste omadustega veterinaarravimeid või veterinaarravimitena kasutatavaid aineid valdavad või kontrollivad ainult volitatud isikud, täpsustamata ka, kes on need „volitatud isikud“.
- 47 Selles kontekstis tuleb kõrvale jätta ka direktiivi 2001/82 tõlgendus, mida toetab veterinaartoodete turustajate liit ja mille kohaselt võib selle direktiivi artiklitest 67 ja 69 tuletada loomaomanike õiguse manustada ise oma loomadele neile välja kirjutatud veterinaarravimeid.
- 48 Nimelt piisab sellega seoses esiteks märkimisest, et isegi kui direktiivi 2001/82 artikliga 67 piiritletakse ravimite väljastamist üldsusele, on samas artiklis märgitud, et seda kohaldatakse ilma, et see piiraks rangemate siseriiklike eeskirjade kohaldamist, mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist. Teiseks, ehkki selle direktiivi artikliga 69 on loomade omanikele pandud kohustus, et nad peavad suutma tõendada mis tahes veterinaarravimi kasutamist viie aasta jooksul, ei täpsustata nimetatud sättes siiski, et loomade omanikel on õigus neid ravimeid ise manustada.
- 49 Järelikult tuleb kahte esitatud küsimust, mis piirduvad „liidu õiguse“ mainimisega, ilma selle õiguse täpseid sätteid välja toomata, analüüsida üksnes direktiivi 2006/123 ja täpsemalt selle artikli 15 alusel.

Esimene küsimus

- 50 Esimest küsimust tuleb mõista nii, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sellega sisuliselt teada, kas direktiivi 2006/123 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas ja mille kohaselt veterinaararstidel on veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi, kasutamise ja manustamise ainuõigus.
- 51 Alustuseks tuleb meenutada, et vastavalt direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikele 1 peavad liikmesriigid esmalt kontrollima, kas nende õigussüsteemis on kehtestatud mõni sama artikli lõikes 2 sätestatud nõue, seejärel jaatava vastuse korral tagama, et see nõue oleks kooskõlas sama artikli lõikes 3 sätestatud tingimustega, ja lõpuks vajaduse korral kohandama oma õigus- ja haldusnorme selliselt, et need oleksid vastavuses nimetatud tingimustega.

- 52 Nimetatud direktiivi artikli 15 lõikes 2 mainitud „hindamisele kuuluvate nõuete“ hulgas on sama sätte punktis d toodud nõue reserveerida juurdepääs teenuste osutamise valdkonnale teatavatele teenuseosutajatele kõnealuse teenuse olemuse tõttu.
- 53 Siinses asjas tuleb märkida, et sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas käsitusel, reserveerivad teatud veterinaartoodete jaemüügi ja kasutamise tegevusvaldkonna üksnes veterinaararstidele ning sisaldavad seega taolist nõuet, mida käsitletakse direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 2 punktis d.
- 54 Seetõttu peab kõnealune nõue täitma selle direktiivi artikli 15 lõikes 3 esitatud kolm tingimust, see tähendab olema mittediskrimineeriv, vajalik ja proportsionaalne olulise avaliku huviga seotud põhjuse saavutamiseks.
- 55 Mis puudutab esimest tingimust, siis ei ole Euroopa Kohtule esitatud toimikus mingit tõendit selle kohta, et käesoleva kohtuotsuse punktis 53 viidatud nõue on otseselt või kaudselt diskrimineeriv direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 3 punkti a tähenduses.
- 56 Mis puudutab seejärel teist tingimust, siis tuleb täpsustada, et Rumeenia valitsus märkis, et selle nõude eesmärk on tagada rahvatervise kaitse.
- 57 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb aga, et rahvatervise kaitse on liidu õiguses tunnustatud olulise avaliku huviga seotud põhjusena ja et selline põhjus võib õigustada, et liikmesriik võtab meetmeid, mis tagavad elanikkonna kindla ja kvaliteetse ravimitega varustamise (vt selle kohta eelkõige 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus, Venturini jt, C-159/12–C-161/12, EU:C:2013:791, punktid 41 ja 42).
- 58 Mis puudutab lõpuks direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikes 3 toodud kolmandat tingimust, siis eeldab see kolme elemendi koosinemist: nõue peab olema sobilik taotletud eesmärgi saavutamiseks, see ei tohi minna kaugemale sellest, mis on selle saavutamiseks vajalik ja seda ei tohi olla võimalik asendada vähem piirava meetmega, mis võimaldaks saavutada sama tulemuse.
- 59 Esimese elemendi puhul tuleb üldiselt meelde tuletada ravimite eriomast laadi, mis oma ravitoime tõttu oluliselt eristab neid teistest kaupadest (19. mai 2009. aasta kohtuotsus, Apothekerkammer des Saarlandes jt, C-171/07 ja C-172/07, EU:C:2009:316, punkt 31).
- 60 Seetõttu tunnistas Euroopa Kohus eeskätt, et ravimite kaubanduse reserveerimine ainuüksi teatud kutseala töötajatele võib olla põhjendatud tagatiste tõttu, mida need isikud peavad pakkuma, ning teabe tõttu, mida nad peavad olema võimelised tarbijatele andma (vt selle kohta eelkõige 19. mai 2009. aasta kohtuotsus, komisjon vs. Itaalia, C-531/06, EU:C:2009:315, punkt 58).
- 61 Ehkki Euroopa Kohus on sellise seisukoha võtnud inimravimite kohta, tuleb eeskätt rõhutada, et teatud loomahaigused kanduvad edasi inimesele ja et loomset päritolu toiduained võivad ohtu seada inimeste tervisele, kui need pärinevad haigetelt või ravimitele resistentseid baktereid kandvatelt loomadelt ja kui need sisaldavad loomade raviks kasutatud ravimite jääke. Kui aga veterinaaraineid manustatakse valel viisil või koguses, võib nende ravitõhusus kaduda või nende ülemäärane kasutamine võib eelkõige tuua kaasa selliste jääkide esinemise loomset päritolu toiduainetes ja viia olenevalt olukorrast selleni, et tekib resistentsus teatud toiduahelas esinevate bakterite ravile.
- 62 Sellest tuleneb, et käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis esitatud kaalutlused, mis puudutasid inimeste kasutuseks mõeldud ravimite kaubandust, on põhimõtteliselt ülekantavad veterinaarsel otstarbel kasutatavatele ravimite ja sarnaste toodete kaubandusele. Kuna aga sellised ravimid tekitavad rahvatervisele üksnes kaudseid mõjusid, ei saa liikmesriikidele selles teises valdkonnas jäetud kaalutlusõigus olla tingimata sama kui see, mis neil on inimeste kasutamiseks mõeldud ravimite kaubanduse valdkonnas.

- 63 Järelikult on veterinaararstidele antud ainuõigus turustada ja kasutada teatud veterinaartooteid, kuna neil on kutsealased teadmised ja oskused, et ise neid aineid õigel viisil ja koguses manustada või nõuetekohaselt teisi asjaomaseid isikuid selles juhendada, sobiv meede, et tagada käesoleva kohtuotsuse punktis 57 tuvastatud rahvatervise kaitse eesmärgi saavutamine.
- 64 Mis puudutab selle kolmanda tingimuse teist elementi, et asjaomane nõue ei tohi minna kaugemale sellest, mis on nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalik, siis tuleb meenutada, et rahvatervis on EL lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal ning et liikmesriigid võivad otsustada, millisel tasemel nad kavatsevad rahvatervise kaitse tagada ja kuidas selline tase saavutatakse. Kuna see tase võib liikmesriigiti varieeruda, tuleb tunnustada liikmesriikide kaalutlusruumi olemasolu (vt selle kohta 11. septembri 2008. aasta kohtuotsus, komisjon *vs.* Saksamaa, C-141/07, EU:C:2008:492, punkt 51).
- 65 Sellise kaalutlusruumi olemasolu nõuab veelgi enam, et kui püsib ebaselgus, kas või mil määral eksisteerib oht inimeste tervisele, peavad liikmesriigid saama võtta kaitsemeetmed, ilma et nad peaks ootama selle ohu täielikku ilmsiks tulekut. Täpsemalt võivad liikmesriigid võtta kõik meetmed, mis võivad nii palju kui võimalik vähendada ohtu tervisele, sealhulgas ka konkreetsemalt ohtu elanikkonna kindlale ja kvaliteetsele ravimitega varustamisele (vt selle kohta 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus, Venturini *jt*, C-159/12–C-161/12, EU:C:2013:791, punkt 60).
- 66 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt viidatud sätetest ilmneb, et see liikmesriik on aga eristanud veterinaartooteid lähtuvalt tervisele tekkiva ohu raskusastmest. Nimelt, ehkki need õigusnormid ei luba loomade omanikel manustada süstitavas vormis välja kirjutatud ravimeid, mis ilmselgelt kujutavad endast täiendavaid ohte, siis annavad need õigusnormid siiski õiguse manustada ise selliseid ravimeid muus kui süstitavas vormis.
- 67 Pealegi ei ole Euroopa Kohtule esitatud toimikus tõendeid selle kohta, et põhikohtuasjas käsitletud õigusnorme vastu võttes on asjaomane liikmesriik ületanud kaalutlusõiguse piirid, mis tuleb talle selles valdkonnas jätta.
- 68 Mis puudutab lõpuks direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikes 3 esitatud kolmanda tingimuse kolmandat elementi, et puuduvad sama eesmärgi saavutada võimaldavad vähem piiravad meetmed, siis komisjon väidab, et rahvatervise kaitse eesmärgi oleks saanud sama tõhusalt saavutada ka meetmega, mis võimaldaks kõnealuste toodete turustamist teiste nõuetekohaselt kvalifitseeritud kutsetöötajate poolt, näiteks proviisorid või muud kõrgema farmaatsiaalse haridusega isikud.
- 69 Kuigi need teised kutsetöötajad võivad omada väga põhjalikke teadmisi veterinaarravimite erinevate koostisosade omaduste kohta, ei ole siiski tõendeid, et nad omaksid spetsiaalset väljaõpet loomatervise kohta.
- 70 Niisiis ei ilmne tõendatult, et komisjoni pakutud meede suudaks tagada sama tulemuse kui see, mis on sätestatud sellistes liikmesriigi õigusnormides, nagu on käsitletud põhikohtuasjas.
- 71 Mis puudutab komisjoni poolt samuti viidatud asjaolu, et teatud veterinaarravimeid müüakse arstiresepti alusel, arvestades et see retsept näitab juba nende ravimite manustamis- ja annustamisviisi, siis võttes arvesse liikmesriikide kaalutlusruumi, võivad nad leida, et arstireseptist iseenesest ei piisa, et kõrvaldada ohtu, et sel viisil välja kirjutatud ravimeid manustatakse valel viisil või vales koguses (vt analoogia alusel 16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus, komisjon *vs.* Prantsusmaa, C-89/09, EU:C:2010:772, punkt 60).
- 72 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et sellistes liikmesriigi õigusnormides, nagu on käsitletud põhikohtuasjas, kehtestatud kohustus on kooskõlas direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikes 3 sätestatud kolmanda tingimusega.

- 73 Kõigest eelnevast nähtuvalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2006/123 artikliga 15 ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mille kohaselt veterinaararstidel on veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise ainuõigus.

Teine küsimus

- 74 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2006/123 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega kehtestatakse kohustus, et veterinaarravimite jaemüügiga tegutsevate ettevõtete osa- või aktsiakapital peab kuuluma täielikult või vähemalt suuremas osas ühele või enamale veterinaararstile.
- 75 Nagu komisjon põhjendatult rõhutas, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt viidatud liikmesriigi õigusnormides üksnes sätestatud, et veterinaarravimeid turustavate ettevõtete kogu osa- või aktsiakapital peab kuuluma üksnes veterinaararstidele ning puudub igasugune hüpotees, et see osalus võiks olla üksnes enamusosalus.
- 76 Neil asjaoludel tuleb sellele küsimusele vastata üksnes niivõrd, kuivõrd see käsitleb liikmesriigi sellise õigusnormi, milles sätestatakse veterinaarravimite jaemüügiga tegelevate ettevõtete kogu osa- või aktsiakapitali kuulumine ühele või enamale veterinaararstile, kooskõla liidu õigusega.
- 77 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et direktiivi 2006/123 artikli 15 lõike 2 punktis c mainitakse hindamisele kuuluvate nõuete hulgas neid, mis puudutavad äriühingus osaluse omamist. Seetõttu saab liikmesriigi õigusnorme, mis näevad ette sellise nõude asjaomase ettevõtte osa- või aktsiakapitali omanike kutsealale, lugeda nimetatud artikliga 15 kooskõlas olevaks üksnes siis, kui need vastavad sama artikli lõikes 3 toodud kolmele tingimusele.
- 78 Siinses asjas on esmalt vaieldamatu, et põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid vastavad esimesele tingimusele, et ei tohi esineda kodakondsuse alusel diskrimineerimist.
- 79 Mis puudutab seejärel teist tingimust, et kõnealune nõue peab olema vajalik, siis ilmneb, et selliseid õigusnorme vastu võttes soovis Rumeenia seadusandja eelkõige tagada, et veterinaarravimite jaemüügikohtade haldamist ka tegelikult kontrolliksid veterinaararstid.
- 80 Nagu ilmneb esimesele küsimusele antud vastusest, peab seda eesmärki aga lugema hõlmatuks rahvatervise kaitse laiema eesmärgiga, mis on olulise avaliku huviga seotud põhjus.
- 81 Mis puudutab lõpuks kolmandat tingimust, et kõnealune nõue peab olema proportsionaalne, siis nõuab see esiteks, et kõnealused õigusnormid oleksid sobivad taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks.
- 82 Võttes sellega seoses arvesse liikmesriigile jäetud ulatuslikku kaalutlusruumi, mida meenutati käesoleva kohtuotsuse punktis 64, võib liikmesriik järeldada, et esineb oht, et kui isikud, kes ei ole veterinaararstid, saavad mõjutada veterinaarravimite jaemüügiga tegelevate ettevõtete haldamist, siis võtavad need isikud kasutusele majandusstrateegiad, mis võivad kahjustada loomade omanike ravimitega varustamise kindluse ja kvaliteedi eesmärki ning kõnealustes ettevõtetes töötavate veterinaararstide sõltumatust, kuna neid ärgitatakse saama lahti ravimitest, mille ladustamine ei ole enam kasumlik, või viima läbi tegevuskulude vähendamist (vt analoogia alusel 19. mai 2009. aasta kohtuotsus, Apothekerkammer des Saarlandes jt, C-171/07 ja C-172/07, EU:C:2009:316, punkt 40).
- 83 Kuna need õigusnormid tähendavad kõnealuste ettevõtete haldamist tingimustel, mis tagavad veterinaararstidele ainuosalise kõnealustes ettevõtetes, siis võivad sellised õigusnormid nagu põhikohtuasjas olla aga sobivad, et vähendada sellist ohtu ja tagada taotletud eesmärgi saavutamine.

- 84 Nimelt erinevalt ettevõtjatest, kes ei ole veterinaararstid, kehtivad veterinaararstidele, kellele kuulub veterinaarravimite jaemüügiga tegelevate ettevõtete osa- või aktsiakapital, kutse-eetika eeskirjad, mille eesmärk on seda kasumi taotlemist pärssida, nii et nende huvi kasumi saamise vastu tasakaalustab nende vastutus, kuna võimalik õigus- või eetikanormide rikkumine seaks ohtu nii nende investeeringu kui ka tegevuse jätkamise kutsealal (vt analoogia alusel 19. mai 2009. aasta kohtuotsus, Apothekerammer des Saarlandes jt, C-171/07 ja C-172/07, EU:C:2009:316, punkt 37).
- 85 Teiseks ja kolmandaks, et nõuet veterinaarravimite jaemüügiga tegeleva ettevõtte kapitali kuulumisest üksnes veterinaararstidele saaks lugeda proportsionaalseks, peab see ka mitte minema kaugemale sellest, mis on vajalik taotletud eesmärgi saavutamiseks, ning seda ei saa asendada muude vähempiiravate meetmetega, mis sama tulemust võimaldaks saavutada.
- 86 Nagu aga ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktis 82 viidatud Euroopa Kohtu praktikast, võib liikmesriik õiguspäraselt takistada ettevõtjatel, kes ei ole veterinaararstid, saada positsiooni, mis avaldab otsustavat mõju veterinaarravimite jaemüügiga tegelevate ettevõtete haldamisele; kuid eesmärk, millele viidati käesoleva kohtuotsuse samas punktis, ei saa põhjendada, et neil ettevõtjatel oleks täiesti välistatud nimetatud ettevõtetes kapitali omamine, kuna ei ole välistatud, et veterinaararstid saaksid teostada nende ettevõtete üle tõhusat kontrolli ka olukorras, kui neile ei kuulu kogu osa- või aktsiakapital nimetatud ettevõtetes, kuna selles kapitalis piiratud osaluse omamine isikute poolt, kes ei ole veterinaararstid, ei takista tingimata seda kontrolli. Niisiis lähevad sellised õigusnormid nagu põhikohtuasjas kaugemale sellest, mis on taotletud eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 87 Seda kaalutlust ei saa kõigutada järeldus, mis tuleneb 19. mai 2009. aasta kohtuotsusest komisjon vs. Itaalia (C-531/06, EU:2009:315), milles Euroopa Kohus luges asutamisvabaduse ja kapitali liikumise vabadusega kooskõlas olevaks liikmesriigi õigusnormid, millega oli keelatud mitte üksnes see, et isikutele, kes ei ole proviisorid, kuuluvad apteekide haldavates äriühingutes olulised osalused, mis annavad neile kindla mõju apteekide haldamises, vaid keelatud oli ka see, et teiste liikmesriikide investorid, kes ei ole proviisorid, omandavad neis äriühingutes väiksemaid osalusi, mis neile taolist mõju ei anna.
- 88 Nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktist 62, siis kuigi põhimõtteliselt võib inimeste ravimite valdkonnas kehtivaid kaalutlusi üle võtta veterinaarseks kasutuseks mõeldud ravimite kaubandusele, peab liikmesriikidele jäetud kaalutlusruum, et tagada veterinaarravimite varustamise kvaliteeti ja neid ravimeid müüvates ettevõtetes töötavate veterinaararstide sõltumatust, siiski olema piiratum sellest, mille neile võib jätta teatud muudes sektorites, mis on tihedamalt seotud rahvatervise kaitsega, ja seetõttu ei saa see ulatuda nii kaugele, et välistada, et isikud, kes ei ole veterinaararstid, osaleksid mis tahes viisil selliste ettevõtete kapitalis.
- 89 Seetõttu tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2006/123 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega kehtestatakse kohustus, et veterinaarravimite jaemüügiga tegutsevate ettevõtete osa- või aktsiakapital peab täielikult kuuluma ühele või enamale veterinaararstile.

Kohtukulud

- 90 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul artikliga 15 ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mille kohaselt veterinaararstidel on veterinaarias kasutatavate mahetoodete, erikasutusega parasiitidevastaste toodete ja veterinaarravimite jaemüügi ja kasutamise ainuõigus.
2. Direktiivi 2006/123 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega kehtestatakse kohustus, et veterinaarravimite jaemüügiga tegutsevate ettevõtete osa- või aktsiakapital peab täielikult kuuluma ühele või enamale veterinaararstile.

Allkirjad